

Founga ki hono Malu’l Kita mo e Kakai Kehe

‘Ilo ki he anga hono mafola

- ‘Oku lolotonga hala ha faito’o ke ne malu’i kita mei he vailasi kolona 2019 (KOVITI-19).
- **Koe founga lelei taha keke malu ai ko ha’o faka’ehi’ehi mei he vailasi.**
- Ko e vailasi ni ‘oku ilo’l ke mafola mei he tangata ki he tangata.
  - » ‘I he kakai ‘oku nau vaofi (si’l hifo he fute ‘e 6) ki he kakai kehe.
  - » Mei he ngaahi huhu’a fakatupu mei he tale, mafatua pe lea ‘o ha taha ‘oku puke ‘ihe vailasi ni.
  - » Ko e ngaahi huhu’a ni ‘e malava ke to ki he ngutu pe ‘ihu ‘o ha kakai ‘oku nau ofi pe lava ken au manava’aki ki he loto ma’ama’a.
  - » Ko e ngaahi fakatotolo fakamuimui ‘oku nau pehee ‘e malava ke mafola ‘a e KOVITI-19 mei he kakai ‘oku ‘ikai ke ‘asi ha ngaahi faka’ilonga.

Ko e tokotaha kotoa pe ‘oku totonu ke

Fufulu honau nima ma’u pe

- **Fufulu ho nima** ma’upe’aki ha koa mo e vai ke a’u ki he sekoni ‘e 20 tautefito kapau nake ‘l ha feitu’u faka-pule’anga, pe ko e ‘osi fangu ho’o ‘ihu pe mafatua.
- Kapau ‘oku ‘ikai ke ‘iai ha koa mo ha vai, **ngaue’aki ‘a e kemikale fufulu nima ‘oku a’u ‘o peseti ‘e 60 ‘a e lahi ‘o e olokaholo ‘oku ‘iai.** ‘Ufi’ufi’i ‘a e ngaahi feitu’u kotoa ‘l ho’o nima pea milimili’l fakataha ka e ‘oleva kuo na momoa.
- **Faka’ehi’ehi mei ho’o ala ki ho’o mata, ‘ihu pea mo e ngutu ‘aki ho’o nima ‘uli.**

Faka’ehi’ehi mei he vaofi

- **Faka’ehi’ehi mei he vaofi** mo e kakai ‘oku puke.
- **Nofo ma’u ‘l ‘api ‘l he faingamalie kotoa pe.**
- **Fakavaha mei he kakai kehe.**
  - » Manatu ‘l ‘oku ‘iai ‘a e kakai ‘eniihi ‘oku ‘ikai ke ‘iai ha faka’ilonga te nau lava ‘o tufaki ‘a e vailasi.
  - » ‘Oku matu’uaki mahu’inga ‘aupito eni ki he **kakai ‘oku nau tu’u lavea ngogua ki he mahaki ko’eni.** www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/need-extra-precautions/people-at-higher-risk.html

cdc.gov/coronavirus

'Ufi'ufi ho'o ngutu mo ho'o 'ihu 'aki ha puloa tupenu 'I he lotolotonga 'o e kakai kehe.

- **Teke lava 'o fakamafola 'a e KOVITI-19 ki he kakai kehe** 'o tatau aipe pe 'oku 'ikai teke ongo'l puke.
- **Koe tokotaha kotoa 'oku 'alu ki ha ngaahi feitu'u faka-pule'anga 'oku totonu ke nau tui ha puloa tupenu,** 'o hange ko e falekoloa pe ko ha to e feitu'u pe.
  - » Koe ngaahi puloa tupenu koeni 'oku 'ikai totonu ke tui 'e he fanau valevale si'l hifo he ta'u 2, ha fa'ahinga taha 'oku faingata'a ke manava, pe ha taha na'e pongia, mo ha taha pe 'e 'ikai lava 'o to'o 'a e puloa ta'efiema'u tokoni.
- **Ko e puloa tupenu 'oku 'uhinga ia ke malu'l 'a e kakai kehe** faifaiage 'oku ke ma'u e mahaki.
- 'Oua **TEKE** tui ha puloa 'oku vahe'l ma'a e kau ngaue faka-falemahaki.
- Hokohoko atu pe honotauhi 'a e fute 'e 6 mea koe mo e kakai kehe. Koe puloa tupenu ni 'oku 'ikai ko ha fakafetongi ki he tauhi va mama'o.

'Ufi'ufi 'a e tale pea mo e mafatua

- **Kapau 'oku ke 'I ha feitu'u hange ko ha 'api pea 'oku 'ikai ke 'iai ha'o puloa tupenu, manatu'l ma'upe keke 'ufi'ufi'l ho'o ngutu mo e 'ihu 'aki ha tisiu 'I he taimi 'oku ke tale pe mafatua ai pe ko ha'o ngaue'aki 'a e konga ki loto ho'o tui nima.**
- **Li ha ngaahi tisiu kuo 'osi ngaue'aki** ki he veve.
- 'I he vave taha **fufulu ho'o nima** 'aki ha koa mo e vai ke a'u ki he sekoni 'e 20 pe lahi ange. Kapau 'oku 'ikai ke 'iai ha koa mo ha vai, ngaue'aki 'a e kemikale fufulu nima 'oku a'u 'o peseti 'e 60 'a e lahi 'o e olokaholo 'oku 'iai.

Fufulu mo holo'l'aki ha kemikale fufulu

- **Fufulu MO fufulu kemikale ma'u pe 'a e ngaahi feitu'u 'oku alasifaka'aho.** Kau heni 'a e ngaahi tepile, loka 'o e matapa, me'a fakamo'ui 'uhila, funga tepile, ngaahi kau, tepile ako, telefoni, kipooti, toileti, paipa, pea mo e singi. www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/disinfecting-your-home.html
- **Kapau 'oku 'uli ha feitu'u, fufulu'i:** Ngaue'aki 'a e huhu'a fufulu pe ko e koa pea mo e vai kimu'a pea ngaue'aki e kemikale fufulu.